

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ

άντα ταξίδευαν οι Έλληνες... Από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα έφευγαν από το τόπο τους, πήγαιναν σε άλλες χώρες και εκεί ριζωναν. Στην αρχαιότητα ίδρυναν καινούργιες πόλεις, στα νεότερα χρόνια παροικίες. Οι λόγοι αυτής της μετακίνησης ήταν και είναι πολλοί: οικονομικοί, πολιτικοί, πόλεμοι, περιέργεια, αγάπη για την περιπέτεια.

Οι αποικίες στον αρχαίο ελληνικό κόσμο

Από τον 8ο μέχρι το τέλος του 6ου αιώνα π.Χ. οι Έλληνες με τα πλοία τους έφτασαν στα παράλια του Εύξεινου Πόντου, της Ισπανίας και της Κυρηναϊκής (Λιβύης) για να ανταλλάξουν τα προϊόντα τους.

Εκεί ίδρυσαν αποικίες, μετέδωσαν τον ελληνικό τρόπο ζωής και στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού (αλφάβητο, νομίσματα). Με τον καιρό επηρεάστηκαν και αυτοί από τους λαούς που γνώρισαν.

Η παραμονή τους όμως στις αποικίες, τους βοήθησε να καταλάβουν ότι όλοι μαζί αποτελούσαν ένα έθνος, το ελληνικό, με κοινή καταγωγή, γλώσσα, θρησκεία και παραδόσεις.

Καράβι από την αρχαία Ελλάδα.

τα αρχαία χρόνια το ασφαλέστερο μέσο μετακίνησης ήταν το πλοίο. Τα ελληνικά καράβια διέσχισαν όλο τον τότε γνωστό κόσμο. Αυτά χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Έλληνες ως μέσο μετακίνησης.

Στα νεότερα χρόνια, την εποχή της μεγάλης υπερατλαντικής μετανάστευσης, πάλι με καράβια ταξίδευαν οι Έλληνες στις Ηνωμένες Πολιτείες, στον Καναδά και στην Αυστραλία. Ένα ταξίδι που διαρκούσε βδομάδες.

Στις φωτογραφίες μπορεί κανείς να συγκρίνει τις τριήρεις των αρχαίων Ελλήνων με τα υπερωκεάνεια που μετέφεραν τους Έλληνες στον Καναδά. Αργότερα, στη δεκαετία του 1970, θα γίνει δυνατό να χρησιμοποιηθεί το αεροπλάνο.

Μέχρι τη δεκαετία του '60 το μεταφορικό μέσο που χρησιμοποιούσαν οι Έλληνες για να έρθουν στον Καναδά, ήταν το καράβι. Το ταξίδι κρατούσε βδομάδες ολόκληρες. Στη φωτογραφία το καράβι «Νέα Ελλάς» που έφερε πολλούς Έλληνες στον Καναδά. Ένα άλλο καράβι, που έφερε επίσης πολλούς Έλληνες στον Καναδά ήταν το «Φρειδερίκη».

Γιατί μεταναστεύουν οι Έλληνες

Το φαινόμενο της μετακίνησης από τη μια χώρα στην άλλη στα νεότερα χρόνια είναι γνωστό με τον όρο μετανάστευση.

Οι Έλληνες μεταναστεύουν κατά χιλιάδες στα νεότερα χρόνια στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα: Αμερική, Καναδά, Αυστραλία, Ευρώπη, Αφρική, Ασία...

Οι λόγοι αυτής της μετανάστευσης είναι κυρίως οικονομικοί αλλά μερικές φορές και πολιτικοί.

Να μερικοί από τους λόγους που έσπρωξαν τους Έλληνες να μεταναστεύουν:

α. Οικονομικοί λόγοι

Η φτώχεια ήταν η κυρία αιτία της μετανάστευσης. Ιδιαίτερα υπέφεραν οι αγροτικές περιοχές της Ελλάδας με τις κακές σοδειές. Στις πόλεις η ανεργία ήταν ένας λόγος για τη μετανάστευση. Πολλοί Έλληνες αποφάσισαν να ξενιτευτούν για ένα καλύτερο αύριο. Συνήθως, πριν το μεγάλο ταξίδι, συγγενείς και φίλοι μαζεύονταν για να αποχαιρετήσουν τα αγαπημένα τους πρόσωπα.

β. Πολιτικοί και κοινωνικοί λόγοι

Οι ορεινές περιοχές της Ελλάδας γνώρισαν εντονότερο οικονομικό πρόβλημα μετά τους πολέμους. Η περίοδος της κατοχής και του εμφυλίου πολέμου ήταν καθοριστική για τη μετανάστευση των Ελλήνων προς το εξωτερικό. Τα πολιτικά, τα κοινωνικά και τα οικονομικά προβλήματα αυτής της περιόδου ανάγκασαν χιλιάδες Έλληνες να ξενιτευτούν.

γ. Εθνικές καταστροφές

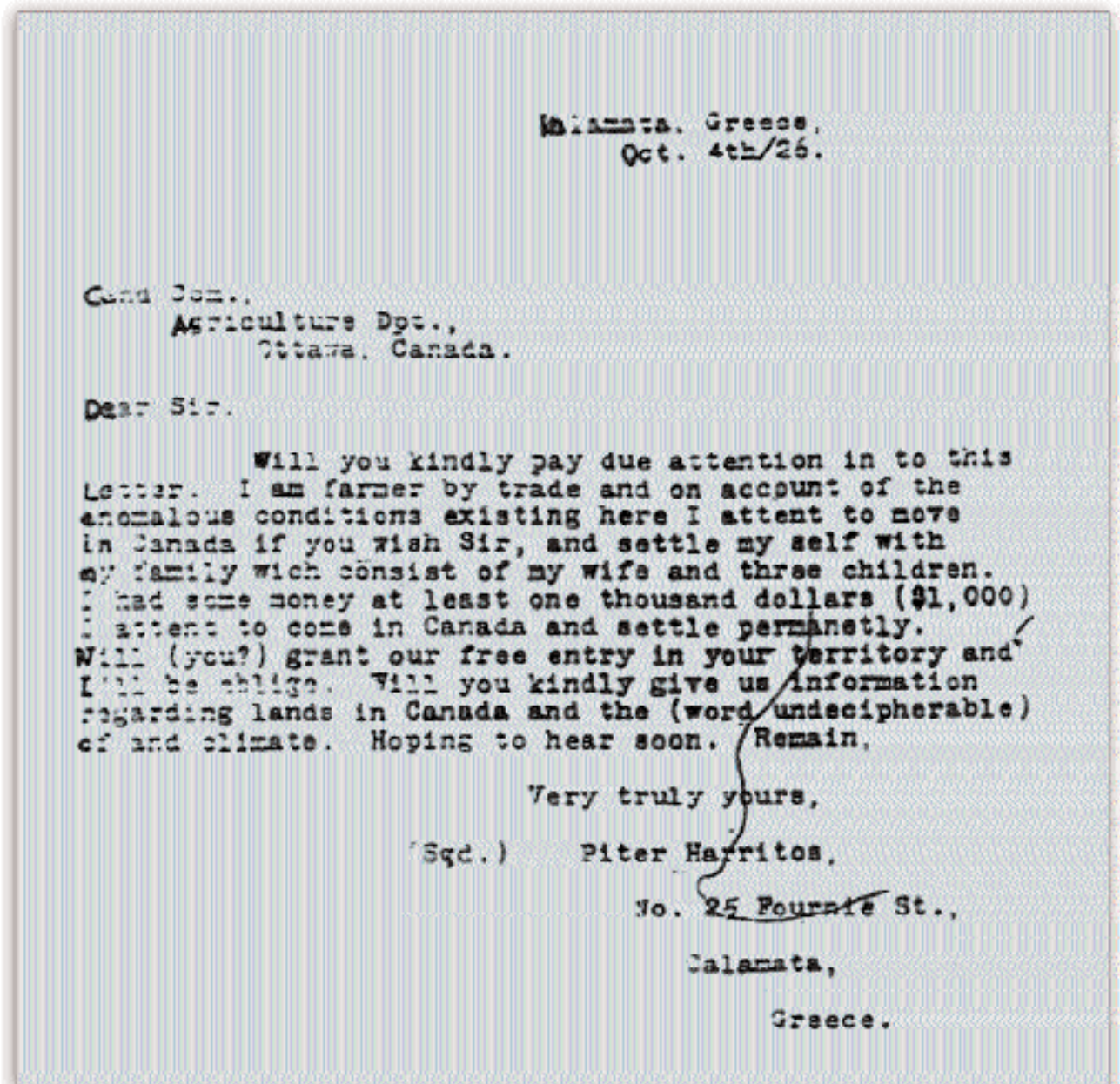
Τέτοιες καταστροφές ήταν η Μικρασιατική το 1922, οπότε ο μικρασιατικός πληθυσμός διώχτηκε οριστικά από τη γη στην οποία ζούσε από τα αρχαία χρόνια, και η τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974. Πολλοί από τους Μικρασιάτες που ήρθαν στην Ελλάδα, το '22, μετανάστευσαν στην Αμερική, τον Καναδά και την Αυστραλία. Μικρό μεταναστευτικό ρεύμα παρατηρήθηκε και μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο.

Αποχαιρετιστήριο γεύμα κάπου στην Ελλάδα (1930, National Archives of Canada).

Tο γράμμα που ακολουθεί έχει ημερομηνία 4 Οκτωβρίου 1926, το γράφει ένας αγρότης από την Καλαμάτα και απευθύνεται στο υπουργείο Γεωργίας του Καναδά. Είναι φανερό ότι το γράμμα αυτό δεν είναι γραμμένο από τον ίδιο τον υποψήφιο μετανάστη αλλά από άτομο μορφωμένο που γνώριζε κάπως την αγγλική γλώσσα.

Στο γράμμα γίνεται αναφορά στις «ανώμαλες» συνθήκες που επικρατούν στην Ελλάδα χωρίς να επεξηγείται για τι ακριβώς πρόκειται.

Οι πρώτοι Έλληνες στον Καναδά Οι Πρωτοπόροι

Στον Καναδά έχουμε μαρτυρίες για κάποιους Έλληνες που έφτασαν το δέκατο έκτο αιώνα.

Αναφέρεται έτσι πως ένας Έλληνας από την Κεφαλονιά ο Απόστολος Βαλεριανός, κατ' άλλους Ιωάννης Φωκάς (Juan de Fuca) που υπηρετούσε το βασιλιά της Ισπανίας έφτασε στο Δυτικό Καναδά και ανακάλυψε το στενό ανάμεσα στο Βανκούβερ και την Πολιτεία της Ουάσινγκτον γύρω στα 1592. Το στενό αυτό φέρει σήμερα το όνομά του.

Στο Κεμπέκ αναφέρεται πως ένας Έλληνας συνόδευε τον Samuel de Champlain στην εξερεύνηση της Νέας Γαλλίας - όπως ονομαζόταν τότε το Κεμπέκ - και εκτελούσε χρέη διερμηνέα στις επαφές του με τους Ινδιάνους. Το όνομά του δεν σώθηκε και αναφέρεται απλώς ως «Ο Έλληνας».

Την ίδια εποχή, δηλαδή τον 17ο αιώνα, αλλά και αργότερα τον 18ο, έχουμε ενδείξεις για κάποια παρουσία μεμονωμένων Ελλήνων στον Καναδά. Είναι πολύ πιθανό πως πρόκειται για ναυτικούς.

Το σίγουρο όμως είναι ότι βρίσκουμε, εξακριβωμένα πια, Έλληνες στον Καναδά τον 18ο αιώνα, ιδιαίτερα μετά το 1840. Τέτοιων Ελλήνων βρίσκουμε τα ίχνη στο Κεμπέκ - ιδιαίτερα στο Μόντρεαλ - στο Οντάριο - ιδιαίτερα στο Τορόντο - και στο Δυτικό Καναδά - ιδιαίτερα στο Βανκούβερ.

Το πρώτο μεταναστευτικό ρεύμα

Μ

πορούμε να τοποθετήσουμε το πρώτο μεταναστευτικό ρεύμα Ελλήνων που έρχονται στον Καναδά στις αρχές του 20ού αιώνα.

Σύμφωνα με τις μαρτυρίες που έχουμε, πολλοί απ' αυτούς τους μετανάστες εγκαταστάθηκαν πρώτα στις Ηνωμένες Πολιτείες κι από εκεί πέρασαν στον Καναδά.

Το πρώτο αυτό μεταναστευτικό ρεύμα είναι αρκετά μικρό. Μιλούμε για κάποιες εκατοντάδες Ελλήνων που φτάνουν στον Καναδά κάθε χρόνο, αφού το 1911 ανέρχονται συνολικά σε 3.614. Οι περισσότεροι απ' αυτούς προέρχονται από την Πελοπόννησο και τα νησιά.

Ανάμεσα στους πρώτους γνωστούς Έλληνες που εγκαταστάθηκαν στο Κεμπέκ ήταν ο Παναγιώτης Νόνης και ο Θεόδωρος Λέκκας από το Κρανίδι. Και οι δυο τους άφησαν το καράβι τους και εγκαταστάθηκαν στο Μόντρεαλ το 1843. Το 1860 ο Κυριάκος Κρητικός, κι αυτός ναυτικός, έφτασε στην πόλη Trois Rivières, έμαθε τα γαλλικά και το 1863 τον βρίσκουμε στο Μόντρεαλ όπου άνοιξε ένα καπνοπωλείο κοντά στο λιμάνι. Ο Αντώνης Ζερβουδάκης από την Κρήτη αναφέρεται ως ο ιδιοκτήτης ενός ζαχαροπλαστείου στο Μόντρεαλ το 1876. Κέρδισε μάλιστα και το πρώτο βραβείο σε μια έκθεση ζαχαροπλαστικής, στην πόλη του Κεμπέκ το 1877.

Ένας από τους πρώτους Έλληνες μετανάστες στον Καναδά ήταν ο γιατρός Πέτρος - Κώστας Κωνσταντινίδης, που έφτασε στο Τορόντο το 1864 και ήταν ένας από τους πρώτους χειρουργούς της πόλης.

Αρκετοί μετανάστες εγκαταστάθηκαν στο Μόντρεαλ γύρω στο τέλος του 19ου αιώνα. Ήρθαν με μια μικρή βαλίτσα και με πολλά όνειρα για ένα καλύτερο μέλλον. Ήταν κυρίως νέοι άντρες που δούλευαν στους σιδηροδρόμους και στις οικοδομές. Ήρθαν με σκοπό να μείνουν για λίγο, να μαζέψουν χρήματα και να γυρίσουν πίσω στην πατρίδα. Τελικά έφεραν και τις οικογένειές τους στον Καναδά, όπου ξεκίνησαν μια νέα ζωή.

Γύρω στα 1895 ο Γρηγόριος Κανελλάκος από τη Σπάρτη εγκαταστάθηκε στην Οτάβα. Άλλαξε το όνομά του σε Πήτερ Πήρσον. Σύμφωνα με τις καναδικές στατιστικές θεωρείται από τους πρώτους Έλληνες στον Καναδά. Οι απόγονοί του ζουν σήμερα στην Οτάβα. Ο Γεώργιος Καπιότης εγκαταστάθηκε στη Βικτόρια της Βρετανικής Κολομβίας το 1851. Εκεί παντρεύτηκε την κόρη ενός Ινδιάνου αρχηγού, τη Μαρία-Άννα η οποία μάλιστα έμαθε ελληνικά.

Ο Ιωάννης-Νικόλαος Γιάνναρης εγκαταστάθηκε στο Βανκούβερ στα 1878, ξεκίνησε μια επιχείρηση ιχθυοτροφείου και ήταν ο πρώτος που άρχισε να ψαρεύει επαγγελματικά το σολωμό, στον ποταμό Fraser.

Αυτά βέβαια είναι μονάχα κάποια ονόματα-ενδεικτικά - των πρωτοπόρων Ελλήνων που εγκαταστάθηκαν στον Καναδά.

*Πήτερ Πήρσον
ένας από τους πρώτους
Έλληνες στην Οτάβα.*

Οι πρώτες κοινότητες των Ελλήνων στον Καναδά

Στις αρχές του 19ου αιώνα έχουμε πια μερικές χιλιάδες Έλληνες στον Καναδά και ιδρύονται οι πρώτες ελληνικές Κοινότητες: του Μόντρεαλ το 1907, του Τορόντο το 1909, του Βανκούβερ το 1927 και της Οτάβας το 1929. Την ίδια εποχή ιδρύονται και διάφοροι άλλοι ελληνικοί οργανισμοί, εκκλησίες και σχολεία.

Ο Χαράλαμπος Κουτσογιαννόπουλος από τους ιδρυτές και ο πρώτος πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας στο Μόντρεαλ (1906). Ικανός επιχειρηματίας και χρήσιμος παράγοντας της νεοσύστατης ελληνικής παροικίας του Μόντρεαλ.

Μέχρι το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο (1940) ιδρύονται ελληνικές Κοινότητες, εκκλησίες, σχολεία και άλλοι οργανισμοί και σε άλλες πόλεις του Καναδά: στο Χάλιφαξ, στο Κεμπέκ, στο Έντμοντον.

Σ' αυτά τα χρόνια οι Έλληνες αναπτύσσουν έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα. Έτσι βρίσκουμε ελληνικά εστιατόρια, θέατρα, ζαχαροπλαστεία και άλλες επιχειρήσεις.

Δίπλα στις κοινότητες και την εκκλησία αναπτύσσεται και η κοινωνική τους ζωή. Ιδρύονται γι' αυτό το σκοπό και σύλλογοι που συγκεντρώνουν μετανάστες από την ίδια περιοχή π.χ. η Λακωνική Αδελφότητα, ο Σύλλογος Κρητών, κ.λπ.

Η κοινότητα του Μόντρεαλ είναι η πρώτη ελληνική Κοινότητα που ιδρύθηκε στον Καναδά. Στην περίοδο αυτή ο ελληνικός πληθυσμός του Μόντρεαλ είναι γύρω στα 1.000 άτομα.

Το 1923, εκδίδεται στο Μόντρεαλ η πρώτη ελληνική εφημερίδα η «Εστία». Πρόκειται στην πραγματικότητα για μηνιαίο περιοδικό. Λίγο αργότερα εκδίδεται και η σατυρική εφημερίδα «Ο Φαφλατάς» μικρής χρονικής διάρκειας.

Φαίνεται πως κάποιες ελληνικές εφημερίδες από τις Ηνωμένες Πολιτείες στέλνονταν και σε Έλληνες του Καναδά. Ακόμη κι από την Ελλάδα έφταναν καμιά φορά εφημερίδες είτε με το ταχυδρομείο είτε τις έφερναν περαστικοί ναυτικοί.

Δεν χρειάζονταν βέβαια και πολλές εφημερίδες για να κάνουν γνωστά τα νέα της πατρίδας. Κυκλοφορούσαν στα καφενεία και διαβάζονταν μάλιστα καμιά φορά και μεγαλύτερα από κάποιον, για να ακούσουν οι υπόλοιποι.

Η κοινότητα του Τορόντο ιδρύεται τρία χρόνια μετά από αυτή του Μόντρεαλ (1909). Την πρώτη δεκαετία του 1900, ο αριθμός των Ελλήνων που ζουν στο Τορόντο φτάνει τους 1.119 από 73 άτομα που ήταν στις αρχές του αιώνα. Το 1921 φτάνουν τους 1.147.

Ο ΜΕΤΟΙΚΟΣ είναι κατά πολύ μεταγενέστερη έκδοση της ΕΣΤΙΑΣ και του ΦΑΦΛΑΤΑ. Δυστυχώς δεν μπορέσαμε να εντοπίσουμε τα έντυπα αυτά.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας Αγίου Γεωργίου Τορόντο. Η Κοινότητα αυτή είναι η δεύτερη που ιδρύθηκε στον Καναδά το 1909 (1917).

Το 1921 οι Έλληνες του Τορόντο έκαναν έρανο για τους Έλληνες πρόσφυγες της Μικρασιατικής καταστροφής. Φωτογραφία από την εκδήλωση.

Ελληνορθόδοξη Κοινότητα Αγ. Γεωργίου Τορόντο. Εορτασμός της 25ης Μαρτίου. Μακριά από την πατρίδα οι Έλληνες του Καναδά δεν ξεχνούν την ιστορία τους και το χρέος σ' αυτούς που αγωνίστηκαν για την ελευθερία της Ελλάδας (1935).

Το 1934 ο Δήμος του Τορόντο γιορτάζει την επέτειο των 100 χρόνων του και οι Έλληνες συμμετέχουν στις γιορταστικές εκδηλώσεις με άρμα που παρουσιάζει την Ελλάδα μέσα από τους αιώνες.

Από τη ζωή των πρώτων Ελλήνων. Η πρώτη φωτογραφία είναι του 1922 (Οτάβα) και η δεύτερη του 1935 (Μόντρεαλ).

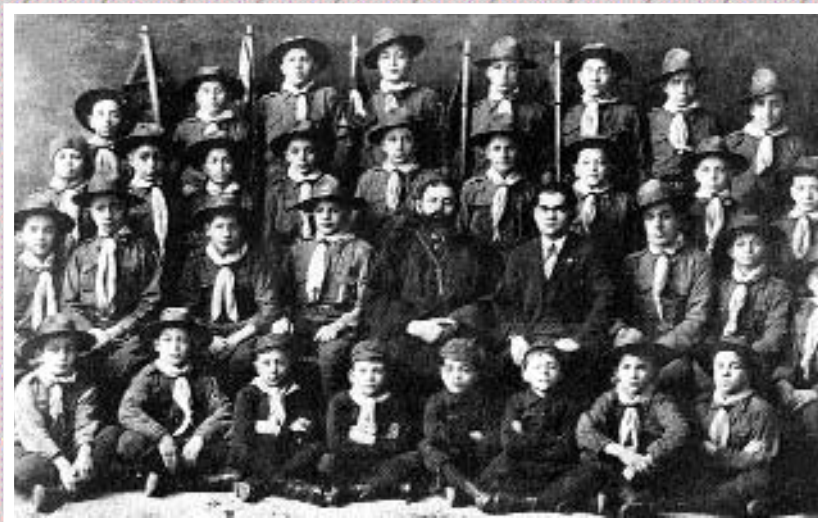

Η μετανάστευση στερούσε τον Έλληνα από τη γη που γεννήθηκε και από τα αγαπημένα του πρόσωπα, δεν τον στερούσε όμως από τον πολιτισμό του και τη θρησκεία του. Όπου και να πήγαν οι Έλληνες, προσπάθησαν να διατηρήσουν τη γλώσσα και τον πολιτισμό τους και για το σκοπό αυτό ίδρυσαν τις Ελληνικές Κοινότητες. Η εκκλησία αποτέλεσε τον πυρήνα για την οργάνωση των Ελληνικών Κοινοτήτων.

Έλληνες μετανάστες και ιερείς φτάνουν στον Καναδά τη δεκαετία του '30.

Η πρώτη ελληνική προσκοπική ομάδα στο Μόντρεαλ με μαθητές του σχολείου Σωκράτης που ίδρυσε το 1925 ο Μιχαήλ Σταυρίδης, δεύτερος δάσκαλος του σχολείου. Στο μέσο της εικόνας διακρίνεται ο ιερέας της Κοινότητας Αρσένιος Παλληκάρης.

Από τη ζωή των πρώτων μεταναστών

Πολύ γρήγορα οι Έλληνες μετανάστες ασχολούνται με το εμπόριο. Ένας τομέας που καταπιείσθηκαν από πολύ νωρίς ήταν αυτός του θεάτρου και του κινηματογράφου. Έτσι στην περίοδο του 1920 στο Μόντρεαλ, βρίσκονται ιδιοκτήτες μεγάλων αιθουσών θεάτρου και σινεμά.

Βέβαια και τα εστιατόρια αποτελούν από τότε μέρος των εμπορικών τους απασχολήσεων, όπως τα ζαχαροπλαστεία και το εμπόριο (εισαγωγές, εξαγωγές).

Δεν πέτυχαν φυσικά όλοι οι Έλληνες. Πολλοί, οι πιο πολλοί ίσως, έμειναν εργάτες. Δουλεύουν στις επιχειρήσεις των συμπατριωτών τους, σε εργοστάσια και σε δουλειές που δεν είναι πάντα οι καλύτερες.

Στη μεγάλη οικονομική κρίση της περιόδου 1930 οι Έλληνες μετανάστες στον Καναδά υποφέρουν και δυσκολεύονται οικονομικά. Πολλές οικογένειες αναγκάζονται να συγκατοικήσουν σε μικρά διαμερίσματα για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν.

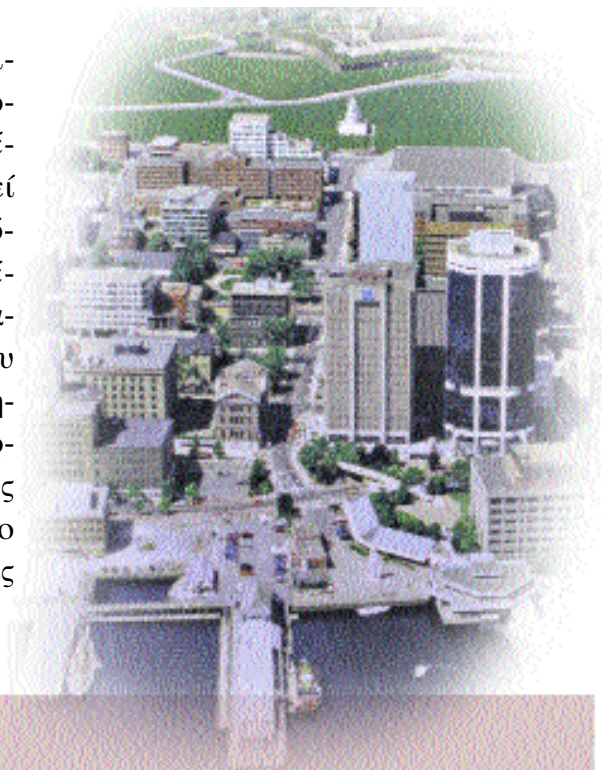
Το θέατρο Mount Royal του Αθανάσιου Σπυριδάκου στο Μόντρεαλ, χωρητικότητας 1.200 ατόμων (1921).

Ζαχαροπλαστείο ελληνικής ιδιοκτησίας, Trois Rivières (Κεμπέκ, 1921).

Το Χάλιφαξ είναι το καναδικό λιμάνι στην επαρχία της Νέας Σκωτίας, όπου τα υπερωκεάνεια μεταφέρουν τους Έλληνες μετανάστες. Από εκεί με το τρένο συνήθως κατέληγαν στο Μόντρεαλ και το Τορόντο. Κάποιοι όμως έμειναν σ' αυτή την πόλη. Έτσι ιδρύθηκε από νωρίς (1932) η Ελληνική Κοινότητα του Χάλιφαξ. Το επίσημό της όνομα ήταν Ελληνική Ορθόδοξος Κοινότητα «Άγιος Γεώργιος». Αναφέρεται πως ο πρώτος Έλληνας που εγκαταστάθηκε στο Χάλιφαξ ήταν ο ναυτικός Παναγιώτης Καραμάνος, από τις Σπέτσες, το 1891.

Εκδήλωση της Ελληνικής Κοινότητας Χάλιφαξ (1939).

Γιορτή της 25ης Μαρτίου. Ελληνική Κοινότητα Χάλιφαξ (1940).

Μεταπολεμική μετανάστευση

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος προκάλεσε τρομερές καταστροφές στην Ελλάδα. Γι' αυτό και πολλοί Έλληνες φεύγουν μετανάστες στις ΗΠΑ, στην Αυστραλία και στη Δυτική Ευρώπη και πολλοί απ' αυτούς έρχονται στον Καναδά. Οι περισσότεροι είναι αγρότες αλλά υπάρχουν και εργάτες και πολλές ανύπαντρες γυναίκες. Αυτές συνήθως εργάζονται ως υπηρέτριες σε πλούσια канаδικά σπίτια. Με την άφιξη των πρώτων μεταπολεμικών μεταναστών συνεχίζεται η ανάπτυξη των ελληνικών παροικιών του Καναδά. Τα αποτελέσματα του πολέμου ήταν ολέθρια για την Ελλάδα. Πολλοί άνθρωποι σκοτώθηκαν και πολλά χωριά και πόλεις ερημώθηκαν. Χιλιάδες ήταν και αυτοί που πέθαναν από την πείνα το χειμώνα του 1941-1942.

Από την πείνα του 1941-1942, οι άνθρωποι πεθαίνανε στους δρόμους.

Όπως και πολλοί άλλοι μετανάστες ο Παναγιώτης Οικονομόπουλος από την Αρκαδία, που στην Ελλάδα ήταν γεωργός, στον Καναδά δουλεύει στην κοπή ξυλείας. Ο Οικονομόπουλος έφτασε στον Καναδά το 1951.

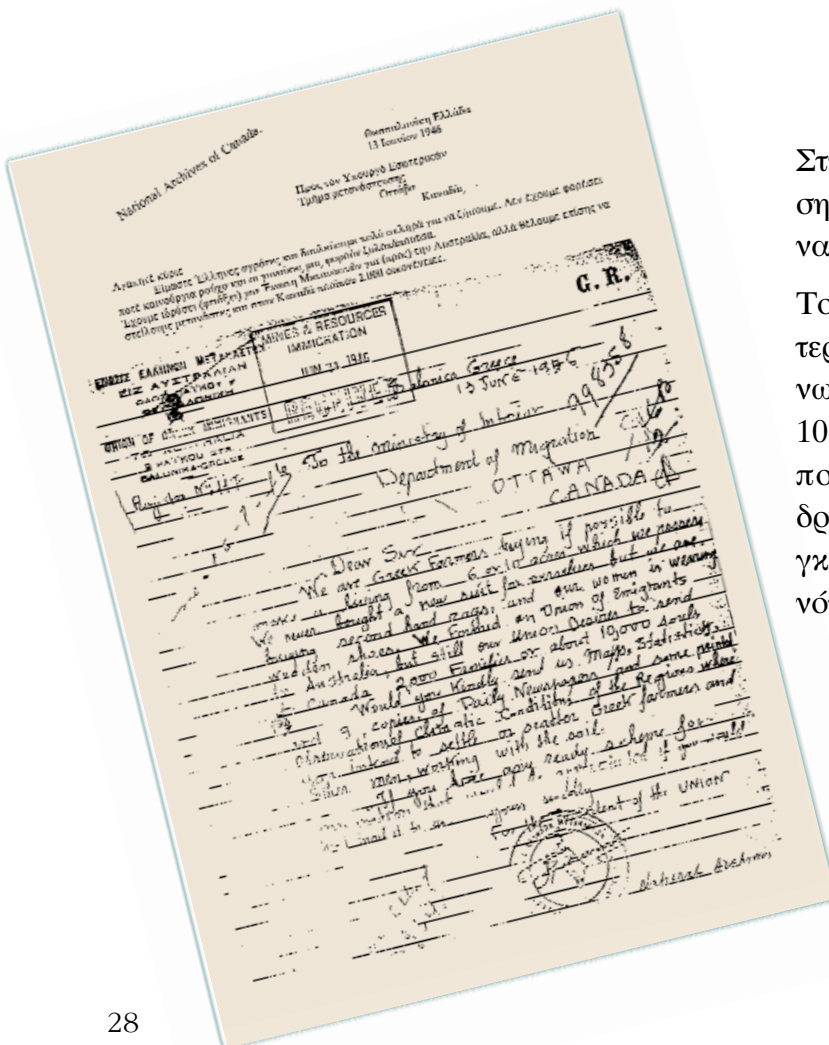
Ο μεγαλύτερος αριθμός Ελλήνων μεταναστών φτάνει στον Καναδά ανάμεσα στη δεκαετία του 1950 και τη δεκαετία του 1970. Τα χρόνια αυτά το ένα δέκατο του πληθυσμού της Ελλάδας είχε μεταναστεύσει λόγω της φτώχειας των μεταπολεμικών χρόνων και της πολιτικής αστάθειας.

Οι μετανάστες ήταν ηλικίας 15-55 χρονών και κυρίως από την Πελοπόννησο, τη Μακεδονία και τα νησιά. Βρήκαν δουλειά ως εργάτες σε εστιατόρια, οικοδομές, εργοστάσια και ως οδηγοί ταξί.

Τα χρόνια εκείνα οι μετανάστες έρχονται στον Καναδά με πλοία που φτάνουν στο λιμάνι του Χάλιφαξ και από εκεί, με διάφορους τρόπους, καταλήγουν στην πόλη που θα μείνουν.

Νεαρή μετανάστρια φορτωμένη με τα πράγματά της.

Στη δεκαετία του '60 παρατηρείται μια σημαντική αύξηση των Ελλήνων μεταναστών προς τον Καναδά.

Το 1967 είναι η χρονιά με τη μεγαλύτερη μεταπολεμική μετανάστευση Ελλήνων στη χώρα αυτή αφού έφτασαν τις 10.650. Διαμορφώνονται έτσι οι μεταπολεμικές ελληνικές παροικίες, ιδρύονται νέοι οργανισμοί για τις ανάγκες των ανθρώπων αυτών, νέες κοινότητες, σχολεία και εκκλησίες.

Γράμμα υποψηφίων Ελλήνων μεταναστών από τη Θεσσαλονίκη στον υπουργό Εσωτερικών του Καναδά.

Ετσι το 1967 ιδρύεται στη μεγάλη περιοχή του Μόντρεαλ η Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα - ενορία «Των Αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ».

Το 1961 κτίζεται στο Μόντρεαλ ο καθεδρικός ναός του Αγίου Γεωργίου. Το 1961 αγοράζεται επίσης το πρώτο ελληνικό κοινοτικό σχολικό κτίριο στην οδό Houde, στο δήμο του Σαιν Λωράν (Saint Laurent) που θα στεγάσει το ημερήσιο σχολείο «Σωκράτης».

Το 1969 μια ομάδα Ελλήνων γονέων ίδρυσαν στο Μόντρεαλ την «Ελληνική Ομοσπονδία Γονέων και Κηδεμόνων» με σκοπό τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού.

Το 1971 ιδρύεται ο «Εργατικός Σύλλογος Ελλήνων του Κεμπέκ», ο οποίος προσφέρει ποικίλες εξυπηρετήσεις στους νεοφερμένους Έλληνες και τους φέρνει σε επαφή με τα ντόπια συνδικάτα.

Με τη μετακίνηση των Ελλήνων στα προάστια ιδρύθηκε το 1971 στο δήμο του Λαβάλ η «Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Λαβάλ».

Νέοι οργανισμοί, κοινότητες, ενορίες, σύλλογοι και σχολεία ιδρύονται την ίδια περίοδο και σ' άλλα μέρη του Καναδά, ιδιαίτερα στην περιοχή του Τορόντο.

Παράλληλα με την ίδρυση νέων οργανισμών αναπτύσσονται και τα ελληνόφωνα μέσα ενημέρωσης: εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικές εκπομπές. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η ανάπτυξή τους στις περιοχές του Μόντρεαλ και του Τορόντο.

*Το οίκημα
του Εργατικού
Συλλόγου Ελλήνων
του Κεμπέκ.*

Πολιτικά προβλήματα - Εθνικά θέματα

Η δικτατορία στην Ελλάδα το 1967 δίχασε τις ελληνοκαναδικές παροικίες. Δημιουργήθηκαν τότε οργανώσεις που αγωνίζονταν για την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Ελλάδα.

Την ίδια περίοδο αναπτύσσονται και πολιτιστικές προσπάθειες, εκδίδονται βιβλία ντόπιων αλλά και γνωστών Ελλήνων συγγραφέων, που είναι απαγορευμένα στην Ελλάδα.

Την εποχή 1967-1974, που την Ελλάδα κυβερνά η στρατιωτική κυβέρνηση της Χούντας, βρίσκουν στον Καναδά ένα σίγουρο τόπο διαμονής πολλά άτομα που δεν συμφωνούσαν με το πολιτικό καθεστώς στην Ελλάδα. Επίσης οργανώνουν διαδηλώσεις και προσπαθούν με κάθε τρόπο να βοηθήσουν την Ελλάδα να ξαναβρεί το δρόμο για τη δημοκρατία.

Τα χρόνια αυτά έζησε στο Τορόντο ο Ανδρέας Παπανδρέου, δίδαξε ως καθηγητής οικονομικών στο Πανεπιστήμιο του Γιορκ και οργάνωσε την αντιστασιακή οργάνωση Πανελλήνιο Απελευθερωτικό Κίνημα (ΠΑΚ) που αργότερα μετεξελίχθηκε στο Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα (ΠΑΣΟΚ).

Η οργάνωση ΠΑΚ, με πολλά μέλη, οργάνωσε εκδηλώσεις και διαμαρτυρίες ενάντια στο στρατιωτικό καθεστώς της Ελλάδας.

Ο πρόεδρος του ΠΑΚ Ανδρέας Παπανδρέου αναλύει την κατάσταση στην Ελλάδα 18 Δεκεμβρίου 1968.

Διαδήλωση κατά της Χούντας. Τορόντο, 1968.

Επίσκεψη του Μίκη Θεοδωράκη το 1973 στην παροικία του Μόντρεαλ. Ο Θεοδωράκης ήταν από τους ιδρυτές του «Πατριωτικού Μετώπου».

Το 1974 με την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Ελλάδα οι παροικίες αποκτούν την ενότητά τους. Αρκετοί Ελληνοκαναδοί γυρίζουν στην Ελλάδα και σιγά-σιγά σταματά η ελληνική μετανάστευση προς τον Καναδά.

Η τουρκική εισβολή στην Κύπρο κινητοποιεί τους Έλληνες σ' ολόκληρο τον Καναδά. Το ίδιο θα συμβεί με τα άλλα εθνικά θέματα της Ελλάδας (Αιγαίο, Μακεδονικό κ.λπ.).

Οι φωτογραφίες είναι από τις μεγάλες διαδηλώσεις των παροικιών του Μόντρεαλ και του Τορόντο για την Κύπρο τα πρώτα χρόνια μετά την τουρκική εισβολή.

*Συλλαλητήριο
κατά της
τουρκικής
εισβολής στην
Κύπρο, 1975 στο
Μόντρεαλ.*

*Διαδήλωση
εναντίον της
εισβολής
των Τούρκων
στην Κύπρο.
Τορόντο,
1974.*

Πολιτιστικές εκδηλώσεις - Γράμματα - Τέχνες - Αθλητισμός

*Το Λαϊκό
Θέατρο της
Παρκ Άβενιου
ήταν το
θεατρικό
συγκροτήμα της
Ομοσπονδίας
Ηνωμένων
Συλλόγων
στο Μόντρεαλ
στα μαύρα
χρόνια της
δικτατορίας.*

Οι ελληνοκαναδικές παροικίες παρουσιάζουν αξιόλογες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Θεατρικές και μουσικές παραστάσεις, χορωδίες, συγκροτήματα λαϊκής και παραδοσιακής μουσικής, χορευτικά συγκροτήματα, εκδόσεις, λογοτεχνικές εκδηλώσεις κ.λπ. Παρουσιάζουν επίσης επίδοση στον αθλητισμό και κατά καιρούς δημιουργούν ποδοσφαιρικές ομάδες.

Τέτοιες επιδόσεις έχουν να παρουσιάσουν πολλοί παροικιακοί οργανισμοί κι ιδιαίτερα οι μεγάλες ελληνικές κοινότητες του Μόντρεαλ και του Τορόντο.

Αυτή η πνευματική και καλλιτεχνική ανάπτυξη στηρίζεται και με τις συχνές επισκέψεις Ελλήνων καλλιτεχνών, θιάσων και ανθρώπων των γραμμάτων.

Αξιόλογη είναι επίσης η προσφορά του Κέντρου Ελληνικών Ερευνών Καναδά (ΚΕΕΚ) και του Ομίλου Ελλήνων Λογοτεχνών Μόντρεαλ.

Όπως και στην Ελλάδα, έτσι και στη διασπορά οι Έλληνες δείχνουν μια ιδιαίτερη αγάπη για το ποδόσφαιρο. Δεν είναι δε σπάνιο να δημιουργούν ποδοσφαιρικές ομάδες στον τόπο που μεταναστεύουν. Έτσι, στο Μόντρεαλ συναντούμε κατά καιρούς διάφορες ποδοσφαιρικές ομάδες.

Ποδοσφαιρικές ομάδες με ερασιτέχνες παίκτες και προπονητές διατηρούνται για λίγο διάστημα. Ο «Παναρκαδικός» ομάδα των Αρκαδών Μόντρεαλ, 1976.

Εδώ ο «Απόλλωνας» της Ελληνικής Κοινότητας Μόντρεαλ.

Έλληνες καλλιτέχνες πραγματοποιούσαν πάντοτε επισκέψεις στις παροικίες του εξωτερικού. Τον Καναδά επισκέπτονται συχνά τραγουδίστριες και τραγουδιστές, καθώς και αρκετοί θεατρικοί θίασοι.

Ο Γιώργος Νταλάρας σε μια από τις πολλές επισκέψεις του στον Καναδά. Στη φωτογραφία ανάμεσα σε μέλη του Εργατικού Συλλόγου Ελλήνων του Κεμπέκ στο Μόντρεαλ (δεκαετία του 1980).

Ο μουσικοσυνθέτης Μάνος Λοΐζος με το γνωστό τραγουδιστή Βασίλη Παλακωνσταντίνου στο Μόντρεαλ (δεκαετία του 1980).

Ο Νίκος Ξυλούρης σε επίσκεψή του στο Μόντρεαλ στα τέλη της δεκαετίας του 1970. Ο Ξυλούρης ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στους Έλληνες του Καναδά.

Ο Όμιλος Ελλήνων Λογοτεχνών έχει μια πλούσια πολιτιστική δράση. Η Ποίηση, Σειρά Πρώτη (1981), είναι η πρώτη συλλογική έκδοση των μελών του. Θα ακολουθήσουν και μερικές άλλες εκδόσεις τα επόμενα χρόνια.

Το δίγλωσσο ακαδημαϊκό περιοδικό *Études helléniques/Hellenic Studies* του Κέντρου Ελληνικών Ερευνών Καναδά - ΚΕΕΚ.

Τα παιδιά των Ελλήνων μεταναστών διεκδικούν και παίρνουν ηγετικές θέσεις στην καναδική κοινωνία.

Σήμερα στο καναδικό και στα επαρχιακά Κοινοβούλια έχουμε 5 αντιπροσώπους ελληνικής καταγωγής.

Στα μέσα της δεκαετίας του '80 ιδρύθηκε το Ελληνοκαναδικό Κογκρέσο με παραρτήματα σε κάθε επαρχία του Καναδά. Σκοπός του είναι η προώθηση των ελληνικών εθνικών θεμάτων και ο συντονισμός των δραστηριοτήτων του ελληνισμού σε πανκαναδικό επίπεδο.

Συμμετοχή στην εθνική γιορτή του Καναδά.

Οι σχέσεις των Ελλήνων με τους συμπολίτες τους άλλων εθνοτήτων ήταν και συνεχίζουν να είναι άριστες. Παράγοντες της καναδικής κοινωνίας συμμετέχουν σε ελληνικές εκδηλώσεις.

Στιγμιότυπο από την παρέλαση της 25ης Μαρτίου 1998 στο Μόντρεαλ. Διακρίνονται οι επίσημοι, υπουργοί, δήμαρχοι και βουλευτές.

Οι δεσμοί με την Ελλάδα

Την ίδια περίοδο ενισχύονται οι δεσμοί με την Ελλάδα και αυξάνονται οι επαφές. Έλληνες βουλευτές και πολιτικοί συζητούν τα προβλήματα του εδώ ελληνισμού. Θίασοι, τραγουδιστές, διανοούμενοι, καλλιτέχνες γενικότερα από την Ελλάδα επισκέπτονται επίσης τις ελληνοκαναδικές παροικίες. Ελληνοκαναδοί επιστήμονες συνεργάζονται με ελλαδίτες συναδέλφους τους, δάσκαλοι των ελληνικών σχολείων επιμορφώνονται στην Ελλάδα και μαθητές επίσης φιλοξενούνται εκεί.

Ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής με μέλη της Ελληνικής Κοινότητας του Τορόντο. Κατά την επίσημη επίσκεψή του στον Καναδά συνάντησε τους Έλληνες του Μόντρεαλ και του Τορόντο και τους μίλησε σε ανοικτές συγκεντρώσεις (1982).

Τον Απρίλη του 1983 ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Ανδρέας Παπανδρέου πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στον Καναδά. Με την ευκαιρία αυτή μίλησε σε ανοιχτές συγκεντρώσεις, τόσο στους Έλληνες του Τορόντο, όσο και σε αυτούς του Μόντρεαλ.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου στον Καναδά.

Στο *Ontario Place* μιλά στους Έλληνες του Τορόντο.

Στο *York University* όπου είχε διδάξει την περίοδο της δικτατορίας στην Ελλάδα.

Επίσημο δείπνο με τον πρωθυπουργό του Καναδά Πιερ Τρουντώ.

Πόλη του Κεμπέκ. Συνάντηση με τον πρωθυπουργό του Κεμπέκ Ρενέ Λεβέκ (1983).

*Ο πρόεδρος της Νέας
Δημοκρατίας και
σημερινός
πρωθυπουργός Κώστας
Καραμανλής
στο Τορόντο,
Οκτώβριος 2002.*

*Από την επίσκεψη
του Μίκη
Θεοδωράκη στο
Τορόντο (1994).*

*Επίσκεψη του
Κωνσταντίνου
Μητσοτάκη στο
Τορόντο, τότε
αρχηγού της
αξιωματικής
αντιπολίτευσης
(1986).*

Το Νοέμβριο του 1998 στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» οργανώθηκαν στο Μόντρεαλ και το Τορόντο, με ευθύνη του Κέντρου Ελληνικών Ερευνών Καναδά-ΚΕΕΚ, σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, στα οποία δίδαξαν καθηγητές του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Παρόμοια σεμινάρια επαναλήφθηκαν τον Οκτώβριο του 1999 στο Τορόντο και το Μόντρεαλ, οργανωμένα από τα γραφεία των Συντονιστών Εκπαίδευσης των Ελληνικών Προξενείων, σε συνεργασία με το Κέντρο Ελληνικών Ερευνών Καναδά-ΚΕΕΚ.

*Επιμόρφωση δασκάλων
Καναδά και ΗΠΑ στο
Πανεπιστήμιο Κρήτης (Ιούλιος
1999).*